

SFIR

SVENSKA FÖRENINGEN FÖR
INDUSTRIELLT RÄTTSSKYDD

Näringsdepartementet
Näringsliv/ SimpLex-enheten
103 33 Stockholm

EPO:s förslag om revidering av EPC i syfte att tydliggöra besvärskamrarnas oberoende ställning (CA/PL 4/04)

Svenska Föreningen för Industriellt Rättsskydd (SFIR) har getts tillfälle att yttra sig över Europeiska patentverkets (EPO) rubricerade förslag.

Sammanfattning

SFIR välkomnar EPO:s förslag om organisatoriskt oberoende för EPO:s besvärskammare. SFIR anser att Sverige bör verka för att en diplomatkonferens sammankallas för att besluta om ändringar av Europeiska patentkonventionen (EPC) i huvudsaklig överensstämmelse med EPO:s förslag.

Allmänt om EPO:s förslag

Av artikel 4.2 EPC i gällande lydelse framgår att den europeiska patentorganisationen har två organ, dels förvaltningsrådet (Administrative Council), dels Europeiska

ORDFÖRANDE

Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

SEKRETERARE

Advokat Katarina Strömholm
RydinCarlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-463 39 00
Fax: 08-611 48 50

SKATTMÄSTARE

Jur kand Bo Davidsson
Awapatent AB
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

KLUBBMÄSTARE

Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-674 72 56
Fax: 08-612 41 09

patentverket (European Patent Office; EPO). EPO:s verkställande myndighetsfunktioner utövas inom de avdelningar som anges i artikel 15, bl.a. nyhetsgransknings- och prövningsavdelningarna, invändningsavdelningen och besvärskamrarna (Boards of Appeal och Enlarged Board of Appeal). Ledamöterna av besvärskamrarna har visserligen genom artikel 23 tillförsäkrats oberoende i myndighetsutövningen, de har där ingen skyldighet att följa några instruktioner utan är bundna endast av konventionens föreskrifter. Men denna beslutsautonomi ger inte i sig tillräckliga garantier för att besvärskamrarna skulle ha en sådan oberoende ställning som kännetecknar en domstol. Besvärskamrarna är integrerade delar av det Europeiska patentverket, vars högste chef har ledningsansvar för alla delar av myndigheten. Att märka är också att en av vicepresidenterna i EPO är chef för besvärskamrarna och i den egenskapen underställd verkschefen. Det är EPO-presidenten som ensam svarar för att lägga fram förslag till budget, omfattande bl.a. verksamheten i besvärskamrarna. Behörigheten att utse ledamöter i besvärskamrarna ligger hos förvaltningsrådet, men presidenten har exklusiv förslagsrätt (artikel 11.3). Några närmare bestämmelser om proceduren för rekrytering av kammarledamöter finns inte i EPC.

De förhållanden som nu tagits upp ger fog för bedömningen att EPO:s besvärskamrar inte i formell mening motsvarar de krav som i artikel 6 i Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter ställs på en oavhängig och opartisk domstol med uppgift att pröva mål om civila rättigheter och skyldigheter. Även om EPO-besvärskamrarnas integritet och faktiska oberoende hittills inte har satts i fråga, måste det ses som angeläget att varaktigt trygga tilltron till överprövningsordningen. SFIR välkomnar EPO:s initiativ som syftar till att besvärskamrarna ges ställning av oberoende domstol, organisatoriskt och till namnet.

EPO:s avsikt har varit att genom entydiga, transparenta bestämmelser i konventionen klargöra överprövningsinstansens status som domstol. Det har inte varit fråga om att, i vidare mån än som behövs för det angivna ändamålet, förändra uppgifterna eller

ORDFÖRANDE

Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

SEKRETERARE

Advokat Katarina Strömholm
RydinCarlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-463 39 00
Fax: 08-611 48 50

SKATTMÄSTARE

Jur kand Bo Davidsson
Awapatent AB
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

KLUBBMÄSTARE

Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-674 72 56
Fax: 08-612 41 09

arbetsvillkoren för de nuvarande besvärskamrarna. Denna utgångspunkt för organisationsreformen är enligt SFIR:s mening rimlig.

Kommentarer till vissa delar av förslaget

Domstolens ställning inom Europeiska patentorganisationen

Genom den föreslagna ändringen i artikel 4.2 etableras domstolen som ett särskilt organ för Europeiska *patentorganisationen*. Det kunde tyckas önskvärt, när besvärskamrarnas administrativa beroende av Europeiska *patentverket* upphör, att den nya domstolen inrättades helt fristående från EPC-apparaten. En sådan konstruktion skulle dock bli traktaträttsligt komplicerad. Det är också en orealistisk tanke att kontraktstaterna skulle kunna enas om en finansiering av domstolen helt utan bidrag från EPO.

Förvaltningsrådet kommer alltså att utöva kontraktstaternas huvudmannaskap för domstolen. Av särskild betydelse är att förvaltningsrådet ska ha behörigheten att utnämna domare (artikel 21f). En sådan maktfunktion kan godtas, förutsatt att det på ett betryggande sätt regleras i konventionen hur rekrytering och urval ska ske. Av artikel 21f.2 framgår, för det första, att domstolens president har exklusiv förslagsrätt i fråga om vem som ska utses, för det andra, att förslaget ska grundas på bedömning av en särskild urvalskommitté, för det tredje, att förfarandet i och sammansättningen av urvalskommittén ska bestämmas av domstolens presidium (jfr artikel 21c). SFIR gör bedömningen att det angivna förfarandet tillgodoser de krav som kan ställas på rättssäkerhet och domstolsautonomi. Vad som kan diskuteras är om det inte bör tydliggöras att domstolens president visavi förvaltningsrådet är bunden av det förslag som urvalskommittén stannat för. Det kan också finnas anledning att i konventionen ta in bestämmelser om obligatoriskt ansökningsförfarande, och att urvalskommittén vid sin bedömning således har att utgå från dem som sökt en viss befattning.

ORDFÖRANDE

Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

SEKRETERARE

Advokat Katarina Strömholm
RydinCarlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-463 39 00
Fax: 08-611 48 50

SKATTMÄSTARE

Jur kand Bo Davidsson
Awapatent AB
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

KLUBBMÄSTARE

Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-674 72 56
Fax: 08-612 41 09

I tredje meningen av den föreslagna artikel 4.3 anges att förvaltningsrådet "shall supervise the activities of the Office and, subject to judicial independence, the Court of Appeals". Utifrån intresset av att framhålla domstolens oberoende ställning borde ordet "supervise" undvikas. Enligt SFIR:s mening framgår förhållandet mellan domstolen och förvaltningsrådet tillräckligt väl av artikel 21e.1, där det anges att domstolens president är ansvarig inför ("responsible to") förvaltningsrådet i administrativa angelägenheter.

Frågan om livstidsförordnanden för domare

Enligt artikel 21f.2 ska domarna förordnas "på livstid" ("for life"), dock med de inskränkningar som följer av artikel 23. Frågan är kontroversiell mellan konventionsstaterna. I de diskussioner som hittills förekommit har tanken väckts om en kompromisslösning, innebärande något slags prøvotid för domare.

Tilltron till domarnas professionella integritet får inte svikta. Det får inte finnas utrymme för misstanke om att en domare på något sätt agerar utifrån intresset att bli omvald. Viktigt är också att motverka politisering av domartillsättningar i denna internationella domstol, vars uppgift inte är att påverka utvecklingen av folkrätten i vidare mening, utan är att pröva enskildas patentjuridiska angelägenheter.

Dessa intressen, samt det förhållandet att domstolen även framöver kommer att vara inordnad i Europeiska patentorganisationen och därmed administrativt underställd förvaltningsrådet, talar för att domarna bör garanteras i princip samma ställning som den domare i nationella domstolar har. SFIR kan därför ställa sig bakom förslaget om förordnanden "på livstid".

SFIR vill anmärka att en ordning med prøvotid för domare sannolikt skulle komma att minska intresset för svenska patentexperter att söka tjänst som domare i en domstol förlagd till Centraleuropa.

ORDFÖRANDE
Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

SEKRETERARE
Advokat Katarina Strömholm
RydinCarlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-463 39 00
Fax: 08-611 48 50

SKATTMÄSTARE
Jur kand Bo Davidsson
Awapatent AB
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

KLUBBMÄSTARE
Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-674 72 56
Fax: 08-612 41 09

Frågan om domstolens säte

I den föreslagna artikel 6 har angetts att såväl EPO som domstolen ska ha säte i München. Under de förberedande diskussionerna har frågan väckts om inte intresset av att säkra domstolens oberoende kunde motivera en lokalisering till en annan plats i Europa. SFIR anser det olyckligt om tankar av det slaget skulle få fotfäste.

Föreställningen om att en appellationsdomstol inte skulle kunna finnas på samma ort som underinstansen kan naturligtvis avfärdas som nonsens. För att markera besvärskamrarnas förändrade status kan det vara befogat att låta den fysiska kontorsgemenskapen med EPO upphöra. Men att tvinga domstolen bort från München skulle vara irrationellt, inte minst för parter och ombud som har ärenden hos både EPO och domstolen. Ett beslut om utflyttning kan leda till att många av de nuvarande domarna lämnar sina anställningar. Sannolikt försämras också möjligheterna att rekrytera ny personal. De negativa konsekvenserna av att en sådan dränering på kompetens sker, och att kontinuiteten i överprövningsorganets verksamhet bryts, får inte underskattas.

Frågan om diplomatkonferens

Det finns i dag beredskap för att sammankalla en diplomatkonferens om ändringar i EPC. En ändringskonferens planerad att hållas i slutet av år 2004 skulle i första hand gälla artikeljusteringar för nödvändig anpassning till en EG-förordning om gemenskapspatent. Eftersom beslut om gemenskapspatentet ännu inte fattats, kommer tidsschemat för diplomatkonferensen inte att kunna hållas.

Dock borde det vara möjligt att utnyttja det avsatta konferenstillfället för att besluta konventionsändringar i linje med innehållet i det nu remitterade förslaget. Frågan om oberoende för besvärskamrarna är i sig tillräckligt omfattande och betydelsefull för att motivera en egen diplomatkonferens. Beredningen har nått så långt att en formell

ORDFÖRANDE
Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

SEKRETERARE
Advokat Katarina Strömholm
RydinCarlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-463 39 00
Fax: 08-611 48 50

SKATTMÄSTARE
Jur kand Bo Davidsson
Awapatent AB
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

KLUBBMÄSTARE
Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-674 72 56
Fax: 08-612 41 09

”Basic proposal” borde kunna färdigställas under våren 2004. SFIR förordar att Sverige verkar för att en ändringskonferens sammankallas utan dröjsmål.

Detta yttrande har utarbetats av en arbetsgrupp inom SFIR bestående av patenträttsrådet Per Carlson, civilingenjören Ivan Hjertman, chefsjuristen Per Holmstrand och f.d. hovrättslagmannen Bengt. G. Nilsson. Yttrandet har föredragits i SFIR:s styrelse den 13 april 2004. Det expedieras av föreningens sekreterare, advokaten Katarina Strömholm.

Stockholm den 15 april 2004

Katarina Strömholm

ORDFÖRANDE
Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

SEKRETERARE
Advokat Katarina Strömholm
RydinCarlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-463 39 00
Fax: 08-611 48 50

SKATTMÄSTARE
Jur kand Bo Davidsson
Awapatent AB
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

KLUBBMÄSTARE
Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel. 08-674 72 56
Fax. 08-612 41 09